

ЦИЈЕНА:
За Црну Гору на годину 8
круна, на по године 4 круна.
За Аустро-Угарску, Босну и
Српско-Хрватску на годину 12
кр. на по године 6 круна.
За све остале земље годишње
10 франка у злату, на по го-
дине 10 франка у азату.
Претплата се прима само у
одним и попогод. роковима.
Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Претплата се шаље поштан-
ском упутницом, само и непо-
средно администрацији „Глас
Црногорца“ на Цетиње, а може
је наручити, г. Вељу Рамада-
новићу, К. Ц. агенту у Котор.
Дописи се шаљу Уредништву.
Рукописи се не враћају.
За огласе плаћа се: за сва-
ку ријеч пла за број од пет
цифара по 4 пара за први
пут, а за сваки даљи пут по
2 пара.

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: Филип Јерговић.

Народу Црногорском!

Јављам Мојему драгоме народу, да крећем на кратко вријеме у иностранство.

Пошто ће истовремено кренути у иностранство и Нашљедник Пријестола, наређујем на основу чл. 16. земаљскога Устава, да Ме по прописима истог у вршењу Књажевске Власти заступа Мој Министарски Савјет.

И у овој прилици препоручујем заштити Свемогућега Свој мили народ и драгу отаџбину.

Цетиње, 3. априла 1909. год.

НИКОЛА с. р.

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ
На приједлог Нашег Министарског Савјета, по договору са Државним Савјетом, а на основу чл. 93. Устава земаљског и чл. 58. закона о државном буџету ријешили смо и рјешавамо:
Овлашћује се Министар Финансија и Грађевина, да се за сврху, означену у рјешењу Министарског Савјета од 27. марта о. г. број 156., може из државне касе учинити издатак у износу од круна 50.000. — (педесет хиљада круна).
Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.
Ријека, 1. априла 1909. г.

НИКОЛА с. р.

Видно и ставио држ. печат:
Чувар државног печата.
Предсједник Министарског Савјета,
Министар Правде и
Заступник Министра Иностран. Дјела,
Др. Л. Томановић с. р.
Предсједник Министарског Савјета,
Министар Правде,
Заступник Министра Ин. Дјела,
Др. Л. Томановић с. р.
Министар Унутрашњих Дјела,
В. Ланић Војводић с. р.
Министар Војни, Генерал-ађутант,
Бригадир Митар Мартиновић с. р.
Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.
Министар
Просвјете и цркв. послова,
Ј. С. Пламенац с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ
На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо:
за контрактуалног љекара морачко-ва-сојевићке области, са сједиштем у Колашину, Д-ра Ореста Далезиа.
Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.
Цетиње, 1. априла 1909. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
В. Ланић Војводић с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ
На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела, по саслушању Нашег Министарског Савјета, а на основу члана 59. Устава и члана 2. и 55. закона о изборима народних посланика, ријешили смо се наредити и наређујемо:
да се накнадни избор народног посланика за капетанију колашинску, изврши на дан 26. априла ове године, а за четворогодишњу скупштинску периоду 1907. 1908. 1909. и 1910. године.
Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.
Цетиње, 3. априла 1909. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Ј. С. Пламенац с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ
На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина, по саслушању Нашег Министарског Савјета, а на основу чл. 49. закона о државном буџету, ријешили смо и рјешавамо:
Одобрава се Министру Финансија и Грађевина, да може из буџетске партије број 225 — одређене на недовољно предвиђене расходе — изузети круна 800. — (осам стотина) ради повећања кредита у партији број 113 — на појачање радне снаге и ванредни рад — буџета за 1908. годину.
Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.
Цетиње, 3. априла 1909. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ
На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина, по саслушању Нашег

Министарског Савјета, а на основу чл. 49. закона о државном буџету, ријешили смо и рјешавамо:

Одобрава се Министру Финансија и Грађевина, да може из буџетске партије 225, — кредит за недовољно предвиђене расходе, — издати Министру Просвјете и Црквених Послова, круна 350, — (три стотине педесет), — ради повећања кредита у партији 201, — путни, подвозни и селидбени трошкови Министарства Просвјете, — буџета за годину 1908.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Цетиње, 3. априла 1909. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ
На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина, по саслушању Нашег Министарског Савјета, а на основу чл. 49. закона о државном буџету, ријешили смо и рјешавамо:
Одобрава се Министру Финансија и Грађевина, да може из буџетске партије одређене за редовне непредвиђене потребе (број 188), изузети круна 3.000 (три хиљаде) ради повећања партије број 135, предвиђене на поправку и одржавање путова и мостова — буџета за 1909. год.
Наш Министар Финансија и Грађевина, нека изврши овај указ.
Цетиње, 3. априла 1909. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Њ. Кр. В. Господар са Њиховим Височанствима Књагињицом Ксенијом и Књазом Петром отпутовао је данас из Бара пут Мљетака, а одатле ће продужити на Ривијеру, гдје се налазе Њихова

Царска Височанства Велики Књаз Петар Николајевић и Велика Књагиња Милица Николајевна. У њиховој пратњи налазе се: г. г. бригадир сердар Јанко Вукотић, Јован Матановић, секретар Држ. Савјета и капетан Милутин Томановић, ордонанс официр Њ. Кр. В. Господара.

— Њихова Кр. Височанства Књаз Нашљедник Данило и Књагиња Милица отпутовали су јутрос преко Котора и Сењске Ријеке у Мекленбург-Стрелиц. У пратњи Њихових Кр. Височанства налазе се г-ђица Добне, дворска дама, г. Мишо Поповић, ађутант Њ. Кр. В. Господара и г. Јово Поповић, начелник пошта и телеграфа.

КОНФЕРЕНЦИЈА

Како је сад по свршетку балканске кризе питање о међународној конференцији на дневном реду, париски полувзванични „Le Temps“ донио је о томе уводни чланак, који гласи:

„Да ли ћемо ипак имати конференцију? Да ли ћемо видјети да се око конгрескога стола врши предаја јевропскога Суда? Питање се мора претресати, кад се већ поставило. Свакојако признајемо да нам оно не улива никакав интерес и да тако исто не видимо разлоге за што бисмо о њему имали своје мишљење.

Када смо у октобру први истакли у штампи мисао о састанку конференције, нијесмо хтјели предвиђати чудни маразам — болест, у којој је, од прије шест мјесеци, јевропска дипломатија. Изгледало нам је могућно — рецимо боље, било је могућно — спремити сутрањом двију најмање непосредно заинтересованих сила, Француске и Њемачке, пријатељско рјешење

које би потпуно поштовало све интересе у садашњости. То рјешење не би у себи садржавало „успјехе“ ни за кога. Оно се не би прилагођавало тврдњама силе, пресијама, унижењима. Али би оно избјегло мржње, оптужбе, вријеђања, која су за будућност клице које изазивају узнемиреност. То би било *јевројско* рјешење, које би засновало мир на солидним темељима, не одузимајући ни Аустрији ни Бугарској ни једну од стварних користи, које су оне хтјеле себи обезбједити.

Зна се што је из тога произашло. Њемачка није сматрала да може играти, ма у коме ступњу, улогу посредника. Она је стала иза Аустрије. И, по њеном раду, системи савеза нашли су се један према. Од тада, конференције је морала бити или немогућна, или некорисна. Послије дугих преговора и мачевања, о коме се може дискутовати, аустро-њемачки систем претегао је, накнадив се тако за пораз који је претрпио у Алгесирасу. Русија је на захтјев Њемачке признала за свршен чин оно, за што је раније тражила одлуку конференције. Француска и Енглеска нијесу хтјеле, теоријском непомирљивошћу да учине бескорисном жртву на коју је пристао Петроград. И оне су од своје стране, свака за себе, признале оно што нико није хтио оспоравати у основу. Тада је разговор постао општи. И данас се не говори само о 25. члану Берлинског Уговора, него и о члану 29. Црногорско питање ријешити се последије српскога у разговорима међу канцеларијама. И онда што би се радило на конференцији?

Тамо би се ишло да се по облику даде санкција измјенама које су се догодиле на Истоку. Нови режим датирао би се правом гаранцијом, која би била равна оној коју је давао Берлински Уговор. А то би било смијешно, јер ми смо научили од прије шест мјесеци да цијенимо праву вриједност те карте Балкана. Конференција тако схваћена могла би бити само сувишно лицемјерство, изведено ради завођења народа. А на што? Кад живимо под режимом силе, кад говори вриједи колико и рука која их потписује, и кад је довољно моћи их цијенити да би било слободно уништити их, на шта их онда и правити више? На што нагомилавати празне обавезе, које ће бити, у архивској прабини, свједоци о гажењу права? Кад се изгубила партија, боље је бити паметан играч и тражити *alibi*. Конференција није данас ништа друго него једно *alibi*. Понављамо: на што?

Истина је, да није све уређено, и да би конференција, кад би хтјела, могла наћи материјала за рад. Између Турске и Бугарске, споразум није постигнут. Грци, ма како да су били опрезни до сада, почињу налазити да њих заборављају и питају се кад ће се говорити о Криту. Али мисли ли се, пошто су се потчинили да конференцију оставе без сваког материјала, да њене присталице из првих часова имају воље данас да губе користи од своје уздржљивости и да покрећу око конгрескога стола тешке проблеме? То би значило рђаво познати слабост Јевроне, кад је посматрате као моралну личност. Конференција се прима само у толико у колико се сматра беспредметном. Од тренутка кад се буде претпостављало да она може послужити чему, нико је више неће хтјети.

Ако се међутим она мора састати, ми смо од своје стране готови да у њој узмемо учешћа. Ми смо сањали о конференцији, која би била судија. По том смо слутили, — па смо то овдје и рекли, да нам

спремају само сјенку од конференције. Сада нам нуде фантом — конференцију. Да идемо на њу, као што је рекао други. Али не донустимо да се распростре обмана, да би се тиме могла вратити важност праву у Јевропи. То би значило ширити најгору заблуду. Јер она би учинила да се забораве потребне лекције од кризе, које су и које морају остати лекције националне енергије и војничке припреме.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

Толстојева изложба. Пријатељи и поштоваоци грофа Толстоја приредили су приликом осамдесетогодишњице Толстојевој изложбу у Петрограду, на коју су послани врло занимљиви предмети. Изложба налази се у позоришном клубу у некадашњој Јосифовој палати. При уласку у палату налази се слика Толстојева, како овај јаше на бијелцу. Слика је од сликара Изумнова. Академија Наука изложила је око 1000 егземплара разних издања Толстојевих у Русији и у иностранству и поређала их хронолошким редом. Засебни стаклени ормарић садржи „Ускрснуће“, које је у Русији изашло у 14 издања. Врло је занимљива изложба манускрипта који најбоље доказују, како сиједи писац допјерује своје радње прије, него што их предаје јавности. Од свилних коректура једва се и примјеђава првобитни текст. Дјела су Толстојева преведена на све живе језике, а имаде и један егземплар, који садржи латински пријевод једне приповијести.

У другом стакленом ормару налазе се писма грофа Толстоја, која је писао различитим својим пријатељима. Једно писмо датирано је из године 1901. гдје Толстој одбија част губернијског маршала. Око 400 портрета и слика из Јасне Пољане висе на зидовима. Занимљива је и „витрина забрана“, гдје се налазе дјела Толстојева, која се у Русији нијесу смјела штампати. У једном углу налази се најзад парчицама, које је гроф Толстој сам за себе начинио.

Књижевни оглас. Д-р Владан Ђорђевић написао је нов роман „Голгота“, од којег је ових дана изашла прва свеска, и тим поводом излао је овај оглас:

„Покушавајући да и ја, колико могу, допринесем обавјештавању европског јавног миљења о суштини српскога питања и цијелом његовом обиму — увјерио сам се да за то нијесу довољни сами новинарски чланци, политичке брошуре и јавна предавања, јер све то може да обавијести само горње слојеве европског друштва. Нашао сам да би још требало писати и такве књиге, које улазе у најшире и у најдубље масе народне, и би им на лак и занимљив начин показале, да је Балканско Полуострво једна вјечна Голгота, на којој европски силници и њихове силне владе вјековима разазињу на крст све балканске народе и њихове владоце. Увјерио сам се, да би таквим књигама могли најбоље да обавијестимо Европу о страшној неправди, коју њени силници наносе свима балканским народима а нарочито српском народу.

Са тих разлога написао сам на њемачком језику један балкански роман, који ће о Васкрсу, под именом „Голгота“ изаћи у Штутгарту, у Лајпцигу и Берлину.

Моји пријатељи навалили су на мене да штампам и *српско* издање тога романа. Одазивам се тој молби и повјеравам српско издање моме пријатељу и одличном помоћнику у тим пословима г. *Игњату Даничићу*, трговцу у Биограду, који ће се старати о цијелокупној администрацији српског издања. Према томе све поруџбине, сву претплату и све рекламације треба упућивати г. *Игњату Даничићу* — Биоград, Чика Љубина улица, 16. Само они који би тражили право за превоз овог романа или за прештампавање у цијелости или у појединим партијама, треба да се обрате мени лично. Тако исто задржавам себи право драматизовања овог романа.

Претплата је цијена за цијело дјело 6 круна, а за поједине свеске — којих ће бити осам, круна за свеску. Књијарска цијена биће 10 круна.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Положио заклетву. Министар Правде и заступник Министра Просвјете и Црквених Послова г. Др. Секула Дрљевић положио је јуче Њ. Кр. В. Књазу Господару Уставом прописану заклетву.

Цетињско Радничко Друштво. Другог дана Васкрса у вече, а према ранијој обзани, приредило је наше Радничко Друштво забавно вече, које је испало на

опште задовољство публике и које је уз одлично извођење мноштва разних комада за пјевање и играње од стране друштвеног тамбурашког збора трајало до поноћи, и тако лијепо и братски, да ни за час није примјеран ред порушен, нити ико ни за тренут заборавио на себе и своје достојанство. — што свакако служи на част нашем домаћем радничком staleжу и подиже углед овог друштва.

Забавно ово вече друштвено било је тако добро посјећено, да већ ни мјеста није било, и жали боже, што Цетиње нема осим Зетског Дома већег и подеснијег локала за одржавање оваких вечери. И ако је улазна цијена била само 60 пара од особе, ипак је од 82 продате улазнице приходовано кр. 49.20 п., а доброволних прилога пало је на каси чисто кр. 35.96 п., коју суму извођење приложили: г. г. директор оvd. аутомобилског друштва Карло Шампалик с особљем кр. 14, и осим тога за тамбурашки збор кр. 15, а даље на каси приложише г. Васо Радовановић кр. 4.40 п., г. Лудвик Наглић кр. 3.52 п., г. М. Сибинкић кр. 1.60, г. г. М. Чолић и Чупић по кр. 1.40, г. г. Р. Дожић, Ф. Врчевић, Љ. Тановић и Видо Мартиновић по кр. 1 — г. Т. Вујовић 60 пара и још једанаесторица посетилаца по 40 пара, кр. 4.40 и Н. Н. 64 п. те је тако прихода било кр. 85.16 п., и по одбитку расхода у кр. 7.90 п., чисти приход за касу износи круна 77.26 пара.

ТЕЛЕГРАМИ

Беч, 3 априла. Предстоје изјаве Француске и Русије о пристанку на укидање чл. 25. Берлинског Уговора. Кабинети берлински, лондонски и римски већ су пристали.

Париз, 3 априла. Краљ Едуард приспио је.

Петроград, 3 априла. Извољски је одложио пут у иностранство.

Цариград, 3 априла. Свјетина вођена војницима порушила је и опљачкала просторије редакција младотурских листова „Танин“ и „Шураи Умет“, а такође и просторије младотурског клуба и клуба младотурских жена.

Страни посланици посјетили су данас великог везира Тевфик-пашу, који је дао увјерење, да се унутрашња ситуација сталожавна и истакао је, да нема никакве опасности ушљед држања једренског и солунског корпуса. Велики везир је управо валијама окружницу, у којој се каже, да је најпреча дужност чиновника, да у свим питањима поступају сагласно Шеријату.

Солун, 3. априла. Двадесет батаљона трећег корпуса позвано је под заставу. Жељезница Солун—Цариград примила је наредбу, да држи у приправности све вагоне, које има за евентуални превоз војске.

Севастопољ, 3. априла. Крстарица „Терез“ отпловила је у Пиреј. Крстарица мора проћи кроз Дарданеле.

Цариград, 3. априла. Парламент је једнодушно усвојио прокламацију на народ, у којој се каже, да уставност није угрожена.

Крф, 3. априла. Грчки Краљ Ђорђе стигао је овамо.

Софија, 3. априла. Многобројни Младо-Турци добјегли су.

Биоград, 4 априла. Српска влада отказала је од 15. априла 1910. год. шљедиће уговоре са Аустро-Угарском: уговор о пловидби, консуларни, о наслједству, туторству и старатељству и о издавању злочинаца. У исто вријеме српска се влада изјавила готова да ступи у преговоре за склапање ових уговора на новој основици.

Цариград, 4 априла. Реуф-паша, виши комесар Египта, наименован је за министра унутрашњих дјела, а Раиф-паша за министра царина. Јуче последије подне били су преговори о турско-бугарском споразуму, и трајали су 3½ сата. Министар спољних послова рекао је новинарима, да тек што није ријешено питање о вакуфима, а према исказу вели-

ког везира преговори ће се завршити вечерас или данас у јутро.

Удружење улема управило је на парламенат и на народ прокламацију, у којој се каже, да улема и народ имају повјерења у све посланике мухамеданце или хришћане и улема моле војску, да пази на дисциплину и мир, да слуша савјете улема, који заједно с парламентом, поштујући Шеријат, хоће да очувају уставност.

Мљетци, 4. априла. Њемачки царски пар отпутовао је за Крф.

Париз, 4. априла. Енглески краљевски пар отпутовао је за Ђенову.

— Двије оклопаче примиле су наредбу, да отплове за Пиреј ушљед догађаја у Турској.

Малта, 4. априла. „Рајтер“ јавља, да је заповједник енглеске средоземне флоте добио наредбу, да упути бродовље, а мисли се к обалама азијске Турске.

Званични огласи

СТЈЕЧАЈ

Министарству Финансија и Грађевина у Одјељењу за Грађевине и Саобраћај потребан је један инжинијер, практичан у градњи путова, камених мостова и осталих државних грађевина, а да познаје српски језик.

Ко би желио заузети ово мјесто, нека у што краћем року поднесе овом Министарству своју понуду са увјерењима о својој теориској и практичној спреми.

Мјесто је скопчано са платом до пет хиљада кр. (5000) на годину.

Бр. 1856. Из Канцеларије Министарства Финансија и Грађевина, Одјељење за Грађевине и Саобраћај, 11. новембра 1908 год. Цетиње.

ОГЛАС

Томо (Машо) Савос Филиповић из Доброског Села пошљедњи пут се јавио својој кући 30. новембра 1906 г. из Deeven Colorado, а од то доба од њега лично нема никакве гласа, него се чуло да се од мјесеца септембра 1907 г. налази у некој душевној болници у Колорадо; за то се свако ко би ма ишта знао о Тому моли, да одмах обавијести ово Министарство. Моле се уједно сви српски листови у Америци да препишу овај оглас.

№ 469. Из канцеларије Књ. Министарства Иностранних Дјела од 1. априла 1909. 1,3

ОБЈАВА

Поштанско-телеграфско одјељење у пеђељу 5. априла ов. год. извршиће распродају свију поштанских коња, који су до сад вршили пренос поште и путника на линијама: Цетиње—Његуши—Котор и Цетиње—Ријека—Подгорица—Даниловград и Никшић, а којих је на броју четрдесет.

Лицитација ће бити реченог дана на Цетињу у шталу под Заграбље од 9—12 сати прије подне и од 2—5 сати последије подне.

Такође од реченог дана биће изнесен на продају лицитацијом и остали возни материјал и коњска фураж.

(Виђи објаве у 3, 4, и 5 бр „Гласа Црногорца“ од ове године.)

Број 2119.763. Из поштанско-телеграфског одјељења министарства унутрашњих дјела, 28. марта 1909 г. Цетиње. 2,2

Приватни огласи

ОГЛАС

Подписати продаје 45 метара нових по плану израђених зидова са бистријером у улици „Књаза Николе“ у Подгорици за пет хиљада круна. Р. 24. Бр. 185, 1,5 Филип Радичевић

КУПУЈЕМ МАРКЕ: црногорске, босанске, српске и осталих балканских држава у свим количинама уз најбоље цијене. — Adolf Ernst, Sarajevo — Bosna, Tekija ulica 16. П. п. број 126. 5,6

Поштанске марке поништене црногорске и осталих балканских земаља купујем — сваку количину — по најбољим цијенама. Пошиљке и понуде на адресу,

A. Weisz, Briefmarkenhandlung. П. п. Бр. 496. 13,23 Wien I. Adlegasse, 8.